

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum accidia sit speciale vitium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

amante, & etiam in proximo. Et licet una sit charitas gaudens de his tribus, vitium tamen oppositum nō est vni, quia malum multitudine contingit: sed triplex, scilicet odium, accidia, & inuidia.

¶ 2. Præ. Nullus defectus corporalis, qui statuitur horis accidit, habet rationem peccati: sed accidia est huiusmodi. dicit enim *Cassianus in 10. lib. de Institutis monasteriorum. Maxime accidia circa horam sextam monachum inquietat, vt quædam febris ingruens tempore præstito, ardentissimos estus accensionum suarum solitis ac statutis horis animam inferens egrotant. ergo accidia non est peccatum.

¶ 3. Præ. Illud quod ex radice bona procedit, nō videtur esse peccatum: sed accidia ex bona radice procedit. dicit enim *Cassianus in eodem libro, quod accidia prouenit ex hoc, quod aliquis ingemiscit se fructum spirituales nō habere, & absentia longæque postea magnificat monasteria, quod videtur ad humilitatem pertinere, ergo accidia non est peccatum.

¶ 4. Præ. Omne peccatum est fugiendum, secundum illud Eccl. 2. 1. Quasi a facie colubri fuge peccatum: sed Cassianus dicit in eodem lib. Experimento probatum est, accidia impugnationem non declinando fugiendam, sed resistendo superanda. ergo accidia non est peccatum.

SED CONTRA. Illud quod interdicitur in sacra scriptura, peccatum est: sed accidia est huiusmodi. dicitur enim Eccl. 6. Subiice humerum tuum, & porta illum scilicet spirituales sapientiam, & nō accideris in vinculis eius. ergo accidia est peccatum.

RESPON. Dicendum, quod accidia secundum *Damascenū, est quadam tristitia aggrauans, quæ scilicet ita deprimit animum hominis, vt nihil ei agere libeat, sicut ea quæ sunt acida, frigida sunt. Et ideo accidia importat quoddam tardium operandi, vt patet p hoc, qd dicitur in *glosa super illud Psal. Omnem eicam abominata est anima eorum. Et a quibusdam dicitur, quod accidia est torpor mentis bona negligentis inchoare. Huiusmodi autem tristitia semper est mala, quandoque quidem etiam secundum se ipsam, quandoque vero secundum effectum. Tristitia enim secundum se mala est, quæ est de eo, quod est apprensus malum, & vere bonū: sicut contrarium mala delectatio est, quæ est de eo, quod est apprensus bonum, & vere malum. Cū ergo spirituale bonum sit vere bonum, tristitia, quæ est de spiritali bono, est secundum se mala. Et etiam tristitia, quæ est de vere malo, mala est secundum effectum, si sic aggrauet hominem, vt eum totaliter a bono opere retrahat. Vnde & Apostolus 2. ad Corinth. 2. non vult vt pœnitens maior tristitia de

A peccato absorbeat. Quia ergo accidia, secundum quod hic sumitur, nominat tristitiam spiritualis boni, est dupliciter mala & secundum se, & secundum effectum: & ideo accidia est peccatum. Malum enim in motibus appetitiuis dicimus esse peccatum, vt ex supra dictis patet.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd passiones secundum se non sunt peccata, sed secundum quod applicantur ad aliquod malum, vituperantur: sicut & laudantur ex hoc, quod applicantur ad aliquod bonū. Vnde tristitia secundum se non nominat nec aliquid laudabile, nec vituperabile: sed tristitia de malo moderata nominat aliquid laudabile. Tristitia autem de bono, & iterum tristitia immoderata nominat aliquid vituperabile. Et secundum hoc accidia ponit peccatum.

AD SECUNDUM dicendum, quod passiones appetitus sensitui & in se possunt esse peccata venialia, & inclinant animam ad peccatum mortale. Et quia appetitus sensituius habet organum corporale, sequitur quod per aliquam corporalem transmutationem homo fit habilior ad aliquod peccatum. Et ideo potest contingere, quod secundum aliquas transmutationes corporales certis temporibus proueniētes, aliqua peccata nos magis impugnent. Omnis autem corporalis defectus de se ad tristitiam disponit. Et ideo ieiunantes, circa meridiem, quando iam incipiunt sentire defectum cibi, & urgeri ab æstibus Solis, magis ab accidia impugnantur.

AD TERTIUM dicendum, qd ad humilitatem pertinet, vt homo defectus proprios considerans, seipsum nō extollat: sed hoc nō pertinet ad humilitatem, sed potius ad ingratitudinem, qd bona, quæ quis a Deo possidet, contemnat: & ex tali contemptu sequitur accidia. De his enim tristamur, quæ quasi mala, uel uilia reputamus. Sic ergo necesse est, ut aliquis aliorū bona extollat, quod tamen bona sibi diuinitus prouisā non contemnat, quia licet tristitia redderentur.

AD QUARTUM dicendum, quod peccatum semper est fugiendum, sed impugnatione peccati quandoque est uincenda fugiendo, quandoque resistendo. Fugiendo quidem, quando continua cogitatio auget peccati incentiuum, sicut est luxuria. Vnde dicitur 1. ad Corinth. 6. Fugite fornicationem. Resistendo autem, quando cogitatio peruehens tollit incentiuum peccati, quod prouenit ex aliqua leui apprehensione. Et hoc contingit in accidia, quia quanto magis cogitamus de bonis spiritalibus, tanto magis nobis placencia redduntur, ex quo cessat accidia.

ARTICVLVS II.

Utrum accidia sit speciale vitium.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod accidia non sit speciale vitium. Illud enim quod conuenit omni vitio, nō constituit specialis vitij rationem: sed quodlibet vitium facit hominē tristari de bono spiritali opposito. Nā luxuriosus tristat de bono continentie, & gulosus de bono abstinentie. Cū ergo accidia sit tristitia de bono spiritali, sicut dictū est, videtur qd accidia nō sit speciale peccatum.

¶ 2. Præ. Accidia, cū sit tristitia quædam, gaudio opponitur: sed gaudium non ponitur vna specialis virtus, ergo neque accidia debet poni speciale vitium.

¶ 3. Præ. Spirituale bonum, cū sit quoddam commune obiectum, quod virtus appetit, & vitium refugit, non constituit speciale rationē virtutis, aut vitij, nisi per aliquid additum contrahatur: sed nihil videtur quod contrahat ipsum ad accidiam, si sit vitium speciale.

1. 2. q. 74. ar. 3. & supra q. 10. art. 2.

Mal. q. 11. ar. 2. Et ar. 3. Et 4. cor.

Ar. præced.

speciale, nisi labor. ex hoc. n. aliqui refugiunt spiritua
lia bona, quia sunt laboriosa, unde & accidia tedium
quoddam est: refugere autem labores, & querere
quietem corporalem ad idem pertinere videtur, sci-
licet ad pigritiam. ergo accidia nihil aliud est, quam
pigritia: quod videtur esse falsum. Nam pigritia soli-
tudini opponitur: accidia autem gaudium. non
ergo accidia est speciale vitium.

SED CONTRA est, quod Greg. 3. Moral. distin-
guit accidiam ab alijs vitijs. ergo est speciale vitium.

RESPON. Dicendum, quod etiam accidia sit tristitia
de spirituali bono, si accipiat spirituale bonum
communiter, non habebit accidia rationem specia-
lis vitiij: quia, sicut * dictum est, omne vitium refu-
git spirituale bonum virtutis oppositum. Similiter
etiam non potest dici, quod sit speciale vitium acci-
dia, in quantum refugit spirituale bonum, prout est
laboriosum, vel molestum corpori, aut delectationis
eius impedimentum: quia hoc etiam non separaret
accidiam a vitijs carnalibus, quibus aliquis quietem,
& delectationem corporis querit. Et ideo dicen-
dum est, quod in spiritualibus bonis est quidam or-
do. Nam omnia spiritualia bona, quae sunt in acti-
bus singulari virtutum, ordinantur ad unum spi-
rituale bonum, quod est bonum diuinum, circa quod
est specialis virtus, quae est charitas. Unde ad quam-
libet virtutem pertinet gaudere de proprio spuali bo-
no, quod consistit in proprio actu: sed ad charitatem per-
tinet spualiter illud gaudium spuale, quo quis gaudet
de bono diuino. Et similiter illa tristitia, qua quis tri-
statur de bono spirituali, quod est in actibus singulari
virtutum, non pertinet ad aliqd vitium speciale, sed
ad omnia vicia: sed tristari de bono diuino, de quo
charitas gaudet, pertinet ad speciale vitium, quod ac-
cidia vocatur. Et per hoc patet responsio ad obiecta.

ARTICVLVS III.

Vitium accidia sit peccatum mortale.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod
accidia non sit peccatum mortale. Omne enim
peccatum mortale contrariatur praeepto legis Dei:
sed accidia nulli praeepto videtur contrariari, ut pa-
tet discurrenti per singula praeepta decalogi. ergo
accidia non est peccatum mortale.

¶ 2. Praet. Peccatum operis in eodem genere non est
minus, quam peccatum cordis: sed recedere opero
ab aliquo spirituali bono in Deum ducente, non est
peccatum mortale, alioquin mortaliter peccaret,
quicumque consilia non obseruaret. ergo recedere
corde per tristitiam ab huiusmodi spiritualibus ope-
ribus, non est peccatum mortale. non ergo accidia
est peccatum mortale.

¶ 3. Praet. Nullum peccatum mortale in viris perfe-
ctis inuenitur: sed accidia inuenitur in viris perfe-
ctis. dicit enim Cassianus in lib. 10. * de Institutis
Coenobiorum, quod accidia est solitarijs magis experta,
& in eremo commorantibus infestior hostis, ac fre-
quens. ergo accidia non est peccatum mortale.

SED CONTRA est, quod dicitur 2. ad Corinth. 7.
Tristitia saeculi mortem operatur: sed huiusmodi est
accidia. Non enim est tristitia secundum Deum, quae
contra tristitiam saeculi dimiditur, & mortem ope-
ratur. ergo est peccatum mortale.

RESPON. Dicendum, quod sicut * dictum est, pecca-
tum mortale dicitur, quod spirituales vitam tollit, quae
est per charitatem, secundum quam Deus nos inhabitat.
Unde illud peccatum ex suo genere est peccatum mor-
tale, quod de se secundum propriam rationem non est
charitati: huiusmodi autem est accidia. Nam in
fectus charitatis est gaudium de Deo, quod est
suum est: accidia autem est tristitia de bono
quantum est bonum diuinum. Unde acci-
dus accidia est peccatum mortale. Sicut in genere
dum est in omnibus peccatis, quae sunt in
genus mortalia, quae non sunt mortalia, nisi
suum perfectionem consequuntur. et ratio
matio peccati in consensu rationis. In
nunc de peccato humano, quod in
consistit, cuius principium est ratio. Na-
choatio peccati in sola sensualitate, et non
vique ad consensum rationis, per imperfectionem
est peccatum veniale. Sicut in genere
cupiscentia, quae consistit in sola sensualitate,
veniale: si tamen peruenitur usque ad consensum
est peccatum mortale: ita et motus accidia in
sensualitate quandoque est per repugnantiam
spiritum, & tunc est peccatum veniale: si
vero contingit usque ad rationem, quae
fugam, & horrorem, & delectationem
carne contra spiritum omnino praesens
manifestum est, quod accidia est peccatum
mortale.

tale, quod de se secundum propriam rationem non est
charitati: huiusmodi autem est accidia. Nam in
fectus charitatis est gaudium de Deo, quod est
suum est: accidia autem est tristitia de bono
quantum est bonum diuinum. Unde acci-
dus accidia est peccatum mortale. Sicut in genere
dum est in omnibus peccatis, quae sunt in
genus mortalia, quae non sunt mortalia, nisi
suum perfectionem consequuntur. et ratio
matio peccati in consensu rationis. In
nunc de peccato humano, quod in
consistit, cuius principium est ratio. Na-
choatio peccati in sola sensualitate, et non
vique ad consensum rationis, per imperfectionem
est peccatum veniale. Sicut in genere
cupiscentia, quae consistit in sola sensualitate,
veniale: si tamen peruenitur usque ad consensum
est peccatum mortale: ita et motus accidia in
sensualitate quandoque est per repugnantiam
spiritum, & tunc est peccatum veniale: si
vero contingit usque ad rationem, quae
fugam, & horrorem, & delectationem
carne contra spiritum omnino praesens
manifestum est, quod accidia est peccatum
mortale.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod accidia non
praeepto de sanctificatione Sabbathi, in quo
praeeptum morale, praecipitur quies, quae
cui et contrariatur tristitia mentis de bono
suo.

AD SECUNDUM dicendum, quod accidia non
suis mentalis a quoque spirituali bono,
diuino, cui oportet mentem inhabitare.
re. Unde si quis contristet de hoc, quod
cum implere opera virtutis, quae faciunt
non est peccatum accidia: sed quod
his, quae ei imminet facienda proprie-
tate.

AD TERTIVM dicendum, quod in
ueniuntur aliqui imperfecti motus acci-
men non pertingunt vique ad consensum
rationis.

ARTICVLVS IIII.

Vitium accidia debeat poni vitium capitale.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod
debeat poni vitium capitale. Vitium
quod mouet ad actus peccatorum, ut tunc
sed accidia non mouet ad agenda, sed
hit ab agendo: ergo non debet poni
vitium capitale.

¶ 2. Praet. Vitium capitale habet illud, quod
Assignat autem Greg. 3. Moral. Accidia
quae sunt malitia, rancor, pusillitas, in-
torpor circa praeepta, enagatio memoriae,
quae non videntur conuenienter esse
Nam rancor idem esse videtur, quod
oritur ex inuidia, ut supra * dictum est.
est genus ad omnia vicia. Et similiter
tis, circa illicita & in oibus vitijs inuenitur.
autem circa praeepta idem videtur esse, quod
sillanimitas autem, & desperatio ex
peccatis oriri possunt. non ergo conuenienter
tur accidia esse vitium capitale.

¶ 3. Praeterea. Isidorus in libro de summis
stinguit vitium accidia a vicio tristitia
tam esse, in quantum recedit a gaudio
so, ad quod tenetur: accidiam autem
se conuertit ad quietem, in quantum
tristitia oritur rancorem, pusillitatem,
ritudinem, desperationem: de accidia
oritur septem, quae sunt ostensa, quae

Lib. 31. ca. 31.

1. 2. q. 71. ar. 1. c. 1.

Mal. q. 3. ar. 1. c. 1. cor. & artic. 3.

Lib. 10. in primo illius. & lib. 2.

1. 2. q. 88. ar. 1. c. 4.